

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003901

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-10-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котлярова Ірина Юріївна

2. IRYNA KOTLIAROVA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: правознавство

Дата захисту: 19-11-2025

Спеціальність за освітою: юрист

Місце роботи здобувача: Вишгородський районний суд Київської області

Код за ЄДРПОУ: 02892132

Місцезнаходження: вулиця Кургузова, будинок, Вишгород, Вишгородський р-н., 07300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.63, 10.63.33, 10.63.35, 10.63.01

Тема дисертації:

1. Правове регулювання та захист трудових прав працівників у контексті цифровізації
2. Legal regulation and protection of employees' labor rights in the context of digitalization

Реферат:

1. В роботі визначено сутність і зміст ключових категорій, придатних для застосування в цифровому правовому середовищі. Подано авторські дефініції понять «цифровізація трудових відносин»; «цифрові трудові права»; «цифрові трудові обов'язки», «дистанційна робота», «цифрові платформи», що сприяє усуненню термінологічної невизначеності й закладає основу для подальшої кодифікації цифрових явищ у трудовому праві. Авторкою з'ясовано, що цифровізація праці виступає багатоаспектним і системоутворюючим процесом, який охоплює не лише зміну змісту трудової діяльності, а й трансформацію структури ринку праці та характеру правового регулювання трудових відносин, а також виокремлено три основні аспекти цифрової трансформації на ринку праці. На основі аналізу досвіду міжнародного регулювання трудових відносин, зазначається, що цифрова економіка впливає на класичний розподіл суб'єктного складу трудових правовідносин «працівник–роботодавець», змінюючи найменування працівника

на сторону конкретної угоди – фрілансер, підприємець, самозайнята фізична особа, незалежний виконавець, тощо. Авторка робить висновок, що наразі українське законодавство тяжіє до створення нової категорії «працівники інтернет-платформ (цифрових платформ)», включивши їх до сфери дії трудового права та одночасно розробляючи специфічні норми, які враховують особливості праці на таких цифрових платформах. Саме такий підхід дає змогу зберегти принцип єдності та диференціації галузі національного трудового права. Доведено, що особливістю цифрових трудових правовідносин є те, що вони реалізуються в особливому віртуальному середовищі, на цифрових платформах, без реальної (або за обмеженої) комунікації сторін трудових правовідносин, що вимагає від працівників та роботодавців, крім професійних, наявності інформаційних знань та умінь, а також забезпечення їх безпечного інтернет-співробітництва та здійснення цифрових трудових прав. У дослідженні представлена класифікація цифрових правовідносин у сфері праці за різними підставами. Залежно від обсягу використання інструментів цифровізації виокремлено правовідносини: а) які доповнюють, за допомогою цифрових інструментів, класичні трудові правовідносини; б) щодо безпосереднього здійснення прав та обов'язків суб'єктів в процесі виконання трудової функції у віртуальному середовищі, коли взаємодія сторін здійснюється віддалено, без фізичного контакту, який замінюють цифрові технології. В залежності від періоду зайнятості сторін трудового договору у віртуальному середовищі: а) цифрові трудові правовідносини, які пов'язані із застосуванням виключно дистанційної (віддаленої) праці - працівник та роботодавець укладають угоду про дистанційну роботу на постійній основі; б) змішані трудові правовідносини, які передбачають чергування роботи в офісі з віддаленою працею, в тому числі до цієї групи включаються ситуації, коли віддалена робота застосовується без урахування бажання працівника (тимчасове переведення працівника у виняткових випадках). У дисертації обґрунтована необхідність створення правової основи для регулювання дистанційної роботи, цифровізації робочого часу та права на відключення в Україні. Авторка вважає необхідним внесення змін до чинного КЗпП України шляхом закріплення на законодавчому рівні права на відключення, а також визначення чітких санкцій за його порушення. Авторка доводить необхідність чіткого формулювання та законодавчого закріплення інших цифрових трудових прав та гарантій для захисту працівників від неправомірного використання цифрових технологій, зокрема, права на прозорість алгоритмів оплати, права на інформацію про алгоритмічний моніторинг, права на цифрову приватність та захист персональних даних, права на захист від дискримінації, спричиненої алгоритмічними рішеннями роботодавця, тощо. Ці права є новими для українського правового поля, але вони активно реалізуються працівниками у європейських країнах, досвід яких має бути цікавим та корисним для вітчизняної правозастосовчої практики. Акцентується на доцільності встановлення відповідальності роботодавця за порушення норм цифрової трудової етики. В роботі вказується на необхідність закріплення у трудовому законодавстві України визначення цифрових трудових прав «як сукупності прав працівників, пов'язаних із використанням цифрових технологій у процесі виконання трудових функцій» та цифрових трудових обов'язків «як комплексу зобов'язань працівників, що включає дотримання норм кібербезпеки, відповідальне використання цифрових ресурсів та комунікаційних платформ, забезпечення коректної взаємодії з алгоритмічними системами управління працею». У дисертації доведено, що судовий захист у сфері цифрових трудових відносин відіграє не лише компенсаторну (відновлення порушених прав), а й нормативну роль, тобто має подвійний характер. Він активно формує правозастосовну практику, встановлюючи прецеденти для нових стандартів.

2. The study defines the essence and content of key categories applicable in the digital legal environment. It proposes original definitions for the concepts of "digitalization of labor relations", "digital labor rights", "digital labor obligations", as well as definitions for "remote work", "digital platforms". These definitions help eliminate terminological uncertainty and lay the groundwork for further codification of digital phenomena in labor law. It is established that the digitalization of labor is a multifaceted and systemic process that encompasses not only changes in the content of labor activities but also the transformation of the labor market structure and the nature of legal regulation of labor relations. Three main aspects of digital transformation in the labor market are identified. Based on an analysis of international experiences in regulating labor relations, it is noted that the digital economy affects the traditional division of labor relations entities into "employee–employer", redefining the

employee as a party to a specific agreement, such as a freelancer, entrepreneur, self-employed individual, or independent contractor. The author concludes that Ukrainian legislation is moving toward creating a new category of "internet platform employees (digital platform employees)", incorporating them into the scope of labor law while simultaneously developing specific norms that account for the peculiarities of work on such digital platforms. This approach enables the preservation of the principle of unity and differentiation in national labor law. It is proven that a distinctive feature of digital labor relations is their realization in a specific virtual environment, on digital platforms, with minimal or no direct communication between the parties to labor relations. This requires employees and employers to possess, in addition to professional skills, informational knowledge and skills, as well as ensuring secure internet collaboration and the exercise of digital labor rights. The study presents a classification of digital labor relations based on various criteria. Depending on the extent of digitalization tools used, labor relations are distinguished as: a) those that supplement traditional labor relations with digital tools; b) those involving the direct exercise of rights and obligations of subjects in the performance of labor functions in a virtual environment, where interaction between parties occurs remotely, without physical contact, replaced by digital technologies. Based on the duration of engagement in a virtual environment, labor relations are categorized as: a) digital labor relations associated with exclusively remote work, where the employee and employer enter into a permanent remote work agreement; b) hybrid labor relations, which involve alternating between office-based and remote work, including situations where remote work is applied without regard to the employee's preference (e.g., temporary transfers in exceptional cases). The dissertation substantiates the need to establish a legal framework for regulating remote work, the digitalization of working time, and the right to disconnect in Ukraine. The author deems it necessary to amend the current Labor Code of Ukraine by enshrining the right to disconnect at the legislative level and establishing clear sanctions for its violation. The study argues for the necessity of clearly formulating and legislatively enshrining other digital labor rights and guarantees to protect employees from the unlawful use of digital technologies, including the right to transparency of payment algorithms, the right to information about algorithmic monitoring, the right to digital privacy and personal data protection, and the right to protection from discrimination caused by algorithmic employer decisions. These rights are novel for the Ukrainian legal field but are actively implemented by employees in European countries, whose experience is deemed valuable and useful for domestic legal practice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Котлярова І.Ю. Деякі аспекти правового регулювання трудових відносин під впливом процесів цифровізації. Збірник наукових праць актуальні проблеми права: теорія і практика. 2024. № 47. С. 130-143. URL: <https://iournals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/817> DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2025-49-1-154-170>.
- 2. Котлярова І.Ю. Вплив цифровізації на трудові відносини: загальнотеоретичні аспекти. Соціальне право. 2024. № 1. С. 111-120. URL: <https://soclaw.com.ua/index.php/iournal/article/view/1152/742> DOI: [10.32751/2617-5967-2024-01-14](https://doi.org/10.32751/2617-5967-2024-01-14).
- 3. Котлярова І.Ю. Цифрова ера правової діяльності: виклики, перспективи та правові межі трансформації правничої праці. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2025. №1(49) С. 153-170. URL: <https://iournals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/1073/1031> DOI:

<https://doi.org/10.33216/2218-5461/2025-49-1-154-170> .

- 4. Котлярова І.Ю. Забезпечення справедливих умов праці та захист прав працівників у цифрову епоху: законодавчі ініціативи та судова практика. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2025. №2(50). С. 118-133. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/1142/1097> DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2025-50-2-118-133>.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Арсентьева Олена Сергіївна
2. OLENA ARSENTIEVA

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7959-8524

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Олена Володимирівна
2. OLENA TYSHCHENKO

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3859-3046

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вапнярчук Наталія Миколаївна

2. Nataliia VAPNIARCHUK

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2764-3826

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 00065028

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івчук Юлія Юріївна

2. YULIIA IVCHUK

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0399-9126

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котова Любов Вячеславна

2. LIUBOV KOTOVA

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2437-3624

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Код за ЄДРПОУ: 02070714

Місцезнаходження: вул. Іоанна Павла II, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шаповалова Ольга Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шаповалова Ольга Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любимова-Зінченко Ольга Валентинівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна